SØFARTSSTYRELSEN

**NOTAT**

17. marts 2023

**Vores reference:**

Sag nr. 2023113369

Sikre farvande

**SØFARTSSTYRELSEN**
Fjordvænget 30
4220 Korsør

Tlf. +45 72196000
Fax +45 72196001
CVR-nr. 29 83 16 10
EAN-nr. 5798000023000
sfs@dma.dk
www.soefartsstyrelsen.dk

ERHVERVSMINISTERIET

# Notat
# om spørgsmål i forbindelse med evt. færøsk overtagelse af sagsområder på Søfartsstyrelsens område

## 1. Indledning

De færøske myndigheder har over for Søfartsstyrelsen tilkendegivet, at den nuværende regering på Færøerne ønsker at genoptage forhandlingerne fra 2019 om evt. overtagelse af de resterende sagsområder under Søfartsstyrelsen, dvs. afmærknings og fyrområdet. I den forbindelse er det nødvendigt at udarbejde en opdateret beskrivelse af de forpligtelser, der ligger i driften af disse sagsområder. De færøske myndigheder har derfor anmodet Søfartsstyrelsen om at få udarbejdet to nye/opdaterede notater med aktuelle fakta og tal.

Af § 2, stk. 1 i lov nr. 578 af 24. juni 2005 om de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder (overtagelsesloven) fremgår det, at de sager og sagsområder, som er omfattet af loven, overgår til de færøske myndigheder på det tidspunkt, der fastsættes af de færøske myndigheder.

Af § 2, stk. 2, i overtagelsesloven følger det endvidere, at de sager og sagsområder, der fremgår af den som bilag til loven tilføjede liste I, overgår til de færøske myndigheder på tidspunkter, der fastsættes af de færøske myndigheder efter forhandling med de danske myndigheder. De i dette notat omhandlede sagsområder vurderes ikke at være omfattet af § 2, stk. 2.

Søfartsstyrelsen har på den baggrund udarbejdet nærværende notat, der beskriver de af Søfartsstyrelsens sagsområder, som de færøske myndigheder i givet fald skal overtage. Endvidere omtales enkelte områder, som ikke vil være omfattet af en færøsk overtagelse.

## 2. Sagsområder

I dette afsnit beskrives de af Søfartsstyrelsens sagsområder på Færøerne, som de færøske myndigheder forbereder at overtage. I forbindelse med en færøsk overtagelse af disse sagsområder vil kompetence til at lovgive og efterfølgende udøvende virksomhed overgå fra Søfartsstyrelsen til de færøske myndigheder, jf. overtagelsesloven samt forarbejderne til denne. Der vedlægges en udtømmende oversigt over internationale konventioner på området, som Færøerne vil være omfattet af.

## 2.a Afmærkning

Når der tales om afmærkning i forbindelse med sejladssikkerhed, drejer det sig normalt om flydende afmærkning i form af lystønder og vagere samt stationær afmærkning i form af fyrtårne, båker og dagmærker. Fyr kan i dagtimerne fungere som dagmærker, der fx anvendes til pejling i en fyrlinje.

Ud over de operative opgaver med hensyn til oprettelse, drift og vedligeholdelse af ovenstående afmærkning er der også en række myndighedsopgaver på området.

I Danmark administreres sagsområdet af Søfartsstyrelsen i henhold til § 8 i lov om sikkerhed til søs, jf. lovbekendtgørelse nr. 221 af 11. februar 2022 om sikkerhed til søs (søsikkerhedsloven) samt bekendtgørelse nr. 1466 af 29. juni 2021 om farvandsafmærkning i dansk og grønlandsk afmærkningsområde m.v. (afmærkningsbekendtgørelsen). På Færøerne administreres sagsområdet i henhold til bekendtgørelse nr. nr. 229 af 4. april 1989 om afmærkning m.v. i dansk afmærkningsområde.

Regeringen og Færøernes Landsstyre indgik den 30. oktober 2001 aftale om overtagelse af sagsområdet sikkerhed til søs inden for Erhvervsministeriets område.

De færøske myndigheder har i 2002 med Lagtingslov nr. 166 af 21. december 2001 om overtagelse af sagsområdet sikkerhed til søs overtaget sagsområdet sikkerhed til søs i de færøske farvande. Selve lovgrundlaget på området findes i Lagtingslov nr. 165 af 21. december 2001 om sikkerhed til søs. Det færøske hjemmestyre overtog i 2002 dog ikke de sagsområder, der lå under det daværende Farvandsvæsen, og som fremgår af Søsikkerhedsloven og afmærkningsbekendtgørelsen. Det er disse opgaver, de færøske myndigheder nu forbereder at overtage.

**2.a.i Myndighedsopgaver på afmærkningsområdet**

Søfartsstyrelsen varetager myndighedsopgaver på afmærkningsområdet. Dette medfører, at Søfartsstyrelsen i forbindelse med oprettelse af fx et nyt fyr, udlægning af et havopdrætsanlæg, bygning af molehoveder m.v. skal give tilladelse til oprettelse, stille krav til fyrets lysevne (rækkevidde), fyrkarakter m.m. Ved etablering af ex. opdrætsanlæg kan Søfartsstyrelsen stille krav til afmærkning (placering, fyrkarakter, udseende m.v.). Selve den sejladssikkerhedsmæssige vurdering af fx nyt opdrætsanlæg er omfattet af det færøske regelsæt. Udsendelse af Maritime Safety Information (advarsler til søfarende) er ligeledes en rigsopgave, jf. under 2.a. ii.
Ved overtagelse af fyrområdet skal de færøske myndigheder være opmærksomme på, at der skal være en myndighed, der kan varetage opgaven med udstedelse af tilladelser til etablering af ny afmærkning samt ændring af eksisterende afmærkning samt stille krav om afmærkning, såfremt dette skulle være nødvendigt.

Landsverk (Landsingeniøren på Færøerne) har hidtil haft ansvaret for, at myndighedskrav og evt. ændringer i lovgrundlaget på området bliver fulgt, når det drejer sig om havne- og molefyr samt udlægning af havbrug m.v.

**2.a.ii Information til søfarende**

Søfartsstyrelsen har en international forpligtelse i henhold til IMO-konvention om Safety of Life at Sea (SOLAS) Kapitel V, regel 9 (Sejladsens betryggelse) til at udsende Maritime Safety Information (MSI) til de søfarende i danske, grønlandske og færøske farvande.

Søfartsstyrelsen udgiver på grundlag heraf følgende nautiske publikationer dækkende danske, grønlandske og færøske farvande:

- Navigationsadvarsler
- Efterretning for Søfarende
- Dansk Fyrliste
- Afmærkning af danske farvande

Udgivelse af nautiske publikationer dækkende de færøske farvande overtages af de færøske myndigheder ved overtagelse af sagsområdet.

Søfartsstyrelsen udsender meddelelser til skibsfarten om længerevarende forhold, der har betydning for søfarten. Dette sker i Efterretning for Søfarende. Navigationsadvarsler af kortere varighed og om pludselig opståede sejladshindringer samt slukning af et fyr sker via Søfartsstyrelsens Vagthavende Styrmand eller via Søværnets Maritime Assistance Service (MAS). Søfartsstyrelsen er national koordinator på området. Disse advarsler udsendes på VHF via Lyngby Radio eller som en NAVTEX meddelelse på 518 kHz.

Landsverk har på nuværende tidspunkt meldepligt vedr. sejladshindringer i farvandene ved Færøerne. På Færøerne varetages udsendelse af navigationsadvarsler af Torshavn Radio via VHF. NAVTEX udsendelser varetages ligeledes af MRCC Torshavn.

**2.a.iii Stationær afmærkning**
Søfartsstyrelsen driver i dag 24 fyr på Færøerne, der alle er automatiserede og derved ubemandede. Fyrene er: Akraberg, Bispurin, Boran, Flesjarnar, Fugloy, Gálgatangi (for- og bag Fyr), Gáshólmur, Hestoy, Hoyvíkshólmur, Kallur; Kalsoy, Leirvík, Leynar, Mjóvanes, Mykines, Múlin, Nólsoy, Porkerisnes, Slættanes, Stóra Dímun, Tórshavn, Toftir, Tvøroyri (for- og bag Fyr) samt Velbastadur.

Herudover driver Landsverk et antal kommunale havne- og molefyr. Der er et vist teknisk samarbejde mellem Søfartsstyrelsen og Landsverk, men havne- og molefyr drives udelukkende af Landsverk.

**2.a.iiii Flydende afmærkning**
Søfartsstyrelsen har ikke udlagt flydende afmærkning i de færøske farvande. Landsverk administrerer i praksis området.

Den eneste flydende afmærkning, der findes på Færøerne, ejes og vedligeholdes af respektive havne eller Landsverk.

**2.b Navigationssystemer**
I henhold til § 8 i søsikkerhedsloven driver Søfartsstyrelsen en række radionavigationssystemer, der er med til at sikre sejladsen i de danske farvande.

Søfartsstyrelsen driver således en DGPS station på Færøerne. Stationen udsender differentielle korrektioner til GPS systemet og er i stand til at advare brugerne i tilfælde af fejl på GPS systemet.

Ved en overtagelse af Søfartsstyrelsens øvrige sagsområder overgår drift og vedligeholdelse af DGPS stationen til de færøske myndigheder, jf. overtagelseslovens § 3, stk. 2.

Ved overdragelsen overgår ejendomsretten til DGPS udstyret til Færøerne, og derved overtager de færøske myndigheder samtlige rettigheder og pligter forbundet med aktiverne. IALA anbefaler sine medlemmer at udsende DGPS signaler, og som national medlem af IALA har Søfartsstyrelsen valgt at følge IALA's anbefalinger. Vedrørende retten til at fortsætte DGPS driften fra Arktisk Kommandos bygning i Tórshavn vil færøske myndigheder skulle indtræde i lejeaftalen i stedet for Søfartsstyrelsen.

**3. Personalemæssige spørgsmål**
I forbindelse med de færøske myndigheders eventuelle overtagelse af en række af Søfartsstyrelsens sagsområder på Færøerne, opstår spørgsmålet om personalets retsstilling. Søfartsstyrelsens medarbejdere er ansat på overenskomst eller på individuel kontrakt.

**3.a Søfartsstyrelsens medarbejdere på Færøerne**
Til fyrområdet er der p.t. tilknyttet 2 fuldtidsansatte og 10 vederlagslønnede medarbejdere. Sidstnævnte svarer til ca. 1 årsværk.

De fastansatte er en maskinmester (daglig leder) og en tekniker/fyrhåndværker.

Maskinmesteren er overenskomstansat og tekniker/fyrhåndværker er ansat på individuel kontrakt

Disse medarbejdere er organiseret i henholdsvis Maskinmesterforeningen, på individuel kontrakt og hos TAT. De vederlagslønnede medarbejdere er derimod ikke organiseret i en faglig organisation.

Det skal i øvrigt bemærkes, at de fastansatte medarbejdere på Færøerne har tjenestested på Ejde, hvor der forefindes kontorlokale, opholdsrum samt lager- og værkstedsfaciliteter. Kontor og værkstedsfaciliteterne ligger på

lejet grund. Ved en overtagelse af sagsområdet vil færøske myndigheder skulle indtræde i lejeaftalen med Haugestyret for Sudurhelvtarhagin i stedet for Søfartsstyrelsen.

**3.b Overenskomst- og kontraktansatte**
Ifølge § 5 i personaleloven overtager de færøske myndigheder det ikke tjenestemandsansatte personale, som på tidspunktet for de færøske myndigheders overtagelse af en sag eller et sagsområde gør tjeneste inden for det pågældende sagsområde m.v. ved en dansk myndighed på Færøerne. De færøske myndigheder sikrer, at de pligter og rettigheder, der følger af lov nr. 710 af 20. august 2002 om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse (virksomhedsoverdragelsesloven), finder tilsvarende anvendelse i forbindelse med den overtagelse, der er nævnt i § 5 stk.1.

**4. Reale aktiver**
I dette afsnit beskrives de reale aktiver, der henholdsvis er og ikke er direkte forbundet med de sagsområder, der overgår til Færøerne.

**4.a Reale aktiver, der er direkte forbundet med sagsområder, der overtages**
Af § 3, stk. 2, i overtagelsesloven fremgår det, at de færøske myndigheder overtager de udgifter og reale aktiver, der er direkte forbundet med en sag eller et sagsområde, som overgår.

Dette medfører, at Søfartsstyrelsens reale aktiver, der er tilknyttet fyrområdet, vederlagsfrit overdrages til de færøske myndigheder. Ved overdragelsen overgår ejendomsretten til Færøerne og derved overtager de færøske myndigheder samtlige rettigheder og pligter forbundet med aktiverne.

**4.a.i Fyrområdet**
Søfartsstyrelsen driver i alt 24 fyr på Færøerne. Samtlige fyr er automatiserede og ubemandede.

De største fyrstationer er Nolsø Fyr fra 1893, Akraberg Fyr fra 1909 og Myggenæs fyr ligeledes fra 1909.

Til Nolsø og Myggenæs Fyr hører et egentligt fyranlæg med boliger og nød-elværk, mens der for Akrabergs vedkommende, kun er tale om nød-elværk.

Nolsø fyrstation forsynes fra eget elværk, mens Akraberg fyrstation og Myggenæs fyrstation primært forsynes fra det offentlige net, men med eget nød-elværk i tilfælde af strømsvigt. Ved Nolsø og Akraberg Fyr er der tågehorn.

12 af de mindre fyr er omlagt til vedvarende energi og bliver drevet af solpanelanlæg, mens de resterende primært bliver forsynet fra det offentlige net, men med batteri back up i tilfælde af strømsvigt.

Til de tre store fyranlæg hører i alt ca. 100.000 $m^2$ opdyrket jord. De øvrige fyr består alene af et stål- eller et glasfiberhus, hvortil der i visse tilfælde hører et gashus på 5 – 6 $m^2$. Nogle af fyrene står på grundstykker, der ejes af Søfartsstyrelsen, mens andre står på lejet grund eller på grund, der ejes af landsstyret, herunder fæstejord (kongsjord). Endvidere er der en række fyr, for hvilke ejerforholdet vedr. grundstykket er uafklaret.

For de fyr, der ligger på lejet eller delvis lejet grund, vil de færøske myndigheder skulle indtræde i lejeaftalerne i stedet for Søfartsstyrelsen.

Det skal bemærkes, at der til Galgetange For- og Bag fyr hører et jordstykke på 2 $^1/_8$ Tdr. land (ca. 10-12.000 $m^2$). Jordstykket udlejes til den nuværende fyrpasser. De færøske myndigheder vil skulle indtræde i aftalen i stedet for Søfartsstyrelsen og vil således overtage rettigheder og forpligtelser i henhold til denne.

Fyrpersonalet anvender arealerne ved de større fyranlæg til fårehold i henhold til gamle aftaler. De færøske myndigheder (landsstyret) indtræder i de uskrevne aftaler i stedet for Søfartsstyrelsen og overtager således forpligtelserne i henhold til disse.

Mulen fyr drives af Søfartsstyrelsen for Sørvágur Kommune. Søfartsstyrelsen ejer selve installationen. De færøske myndigheder vil skulle indtræde i kontrakten med kommunen og overtager således Søfartsstyrelsens rettigheder og pligter i henhold til denne aftale.

Søfartsstyrelsen har en lejeaftale med Slættenes Hauge vedrørende placering af solpaneler til Slættanes Fyr. Søfartsstyrelsen har endvidere en lejeaftale med en privat ejer i Tvøroyri vedrørende placering af Tvøroyri Bagfyr. De færøske myndigheder vil skulle indtræde i kontrakten med henholdsvis Slættenes Hauge og den private ejer, som ejer grundstykket hvorpå Tvøroyri Bagfyr er opført, og vil således overtage Søfartsstyrelsens rettigheder og pligter i henhold til disse aftaler.

På Akraberg og Myggenæs Fyr driver det færøske fiskeriministerium vejrstationer i henhold til aftaler herom. De færøske myndigheder indtræder i aftalerne i stedet for Søfartsstyrelsen og overtager således rettigheder og pligter i henhold til disse.

For de fyr, der er beliggende på områder, hvor Søfartsstyrelsen ikke har registreret noget vedrørende ejerskab, leje eller brugsret, bør det undersøges, hvorvidt det er nødvendigt at få udarbejdet/oprettet brugs- og adgangsret.

Tegningsmateriale vedrørende fyrinstallationer m.v. på Færøerne, der forefindes i Søfartsstyrelsen, vil blive overleveret til de færøske myndigheder ved en evt. overtagelse af sagsområdet.

**4.a.ii DGPS station Tórshavn**
DGPS station Tórshavn, der blev etableret i 1998, er placeret i en lille bygning på Bøllureyn i nærheden af Tórshavn. Bygningen tilhører det danske Forsvar (Arktisk Kommando), og Søfartsstyrelsen betaler i henhold til indgået kontrakt for pladsleje og elforbrug. Søfartsstyrelsen har mod kvittering fået udleveret en nøgle til bygningen. De færøske myndigheder indtræder i kontrakten med Arktisk Kommando og overtager således Søfartsstyrelsens rettigheder og pligter i henhold til denne aftale. En sådan indtræden kræver dog Arktisk Kommandos godkendelse.

DGPS stationen består af en 42 meter gittermast (antenne), der står i en lukket gård uden for bygningen, 3 GPS antenner og en såkaldt Beacon antenne, der alle er monteret på stålrør, der er monteret på husgavlen. Endvidere er der installeret DGPS udstyr og senderudstyr i to rack i et rum på ca. 3m2 beliggende inde i bygningen. Udstyret tilses af personale fra Søfartsstyrelsen. Der bliver gennemført et grundigt masteeftersyn ca. hvert 3. år. Dette eftersyn bliver i øjeblikket udført af en privat entreprenør.

Tegningsmateriale vedrørende DGPS stationen på Færøerne, der forefindes i Søfartsstyrelsen, vil blive overleveret til de færøske myndigheder ved en evt. overtagelse af sagsområdet.

**4b. Reale aktiver, der ikke direkte er forbundet med sagsområder, der overtages**
Af de almindelige bemærkninger til "forslag nr. 196 af 11. maj 2005 til lov om de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder", fremgår det, at de reale aktiver på Færøerne, der ikke er direkte tilknyttet en sag eller et sagsområde, ikke overgår til de færøske myndigheder i forbindelse med overtagelsen af de enkelte sagsområder. Det fremgår endvidere, at regeringen i forbindelse med de færøske myndigheders overtagelse af de enkelte sagsområder, hvor disse reale aktiver realiseres, søger provenuet tillagt Dansk-Færøsk Kulturfond. Salget af disse reale aktiver og provenuernes indskud i Dansk-Færøsk Kulturfond skal forelægges Folketingets Finansudvalg efter reglerne i Finansministeriets budgetvejledning.

På Søfartsstyrelsens sagsområde består disse "ikke direkte tilknyttede" reale aktiver ifølge forarbejderne (de almindelige bemærkninger) til overtagelsesloven af boligerne på henholdsvis Nolsø og Myggenæs fyretablissement samt en tjenestebolig i Ejde.

**5. Øvrige praktiske forhold i forbindelse med overtagelse**
I dette afsnit beskrives en række forhold af betydning i forbindelse med en eventuel overdragelse af en række af Søfartsstyrelsens opgaver på Færøerne, herunder det økonomiske aspekt. Der vil efter vedtagelse af færøsk lovgivning om overdragelsen af sagsområderne blive indhentet bevillingsmæssig hjemmel til vederlagsfri overdragelse af boligerne ved Myggenæs,

Nolsø fyr og i Ejde gennem forelæggelse for Folketingets finansudvalg af et aktstykke herom, jf. pkt. 4 ovenfor.

**5.a. Samarbejde efter overtagelse, herunder om internationale forhold**
Søfartsstyrelsen vil være indstillet på eventuelt i en overgangsperiode fortsat at samarbejde med de færøske myndigheder omkring driften af de sagsområder, der bliver overtaget. De nærmere vilkår for et samarbejde bør afklares forinden overtagelsen.

Søfartsstyrelsen samarbejder internationalt på en række områder. Søfartsstyrelsen er bl.a. medlem af International Association of Marine Aids to Navigation and Lighthouse Authorities (IALA) og Nordisk Fyrteknisk Organisation (NFO).

IALA er en "non profit making"-sammenslutning af bl.a. "fyrvæsner" og virksomheder fra forskellige lande. Søfartsstyrelsen er såkaldt "national member" af IALA. I IALA udarbejdes bl.a. anbefalinger og vejledninger vedr. afmærkning og navigationssystemer. Den færøske "fyrorganisation" vil have mulighed for at blive medlem af IALA mod at betale et medlemsbidrag.

NFO er en nordisk interesseorganisation, der består af de nordiske lande Finland, Norge, Sverige, Danmark og Island. Her afholdes et symposium hvert andet år, hvor medlemmerne har mulighed for at drøfte fyrtekniske spørgsmål, der især vedrører de nordiske områder. Færøerne vil have mulighed for at blive medlem af NFO.

Opmærksomheden henledes på, at de færøske myndigheders kompetence er undergivet den begrænsning, der følger af de til enhver tid bestående traktatmæssige og andre internationale rettigheder og forpligtelser, jf. hjemmestyreloven og overtagelsesloven.

**5.b. Oversigt over driftsomkostninger**

Søfartsstyrelsen samlede omkostning til driften af fyrområdet og DGPS Tórshavn er anført nedenfor:

Driftsomkostninger ved Fyrområdet Færøerne var i 2022:
- Lønomkostninger 1,9 mio. kr.
- Øvrig drift 1,85 mio. kr.
- I alt 3,75 mio. kr.

hertil kommer driften af DGPS station Tórshavn:
- Lønomkostninger er med under fyrområdet
- Øvrig drift ca. 20.000 kr.

**5.c Økonomiske konsekvenser**

De reale aktiver, der er registreret i Søfartsstyrelsens anlægsregister, der relaterer sig til sagsområdet, er opført i bilag 1.

**Aktiver i alt tilknyttet sagsområdet ca. 0,5 mio. kr.**

I 2023 forventes det, at der gennemføres et moderniseringsprojekt, hvor elforsyningen til Nolsø fyr vil ske via en kabelforbindelse. Dette projekt vil øge aktiverne med ca. kr. 3,6 mio. svarende til den aktuelle investering for projektet.

**Reale aktiver, der iht. overtagelsesloven ikke direkte er tilknyttet sagsområdet:**

Værdiansættelse er fra primo 2018 (forudsættes også at være gældende for 2022 – en mere præcis værdiansættelse kræver en ny vurdering)

| | |
|---|---|
| Tjenestebolig ved Myggenæs Fyr | 148.000 kr. |
| Tjenestebolig ved Nolsø Fyr | 370.000 kr. |
| Tjenestebolig i Ejde. | 480.000 kr. |

Nævnte aktiver står opført til bogført værdi 0 kr. hos Søfartsstyrelsen og overdrages vederlagsfrit i forbindelse med overtagelse af sagsområdet.

**6. Evt. færøsk overtagelse af de resterende områder vedrørende skibsvrag**

Søfartsstyrelsen administrerer lovgivning vedrørende spørgsmål om bjærgning af vrag samt om uskadeliggørelse af vrag, der er til fare eller væsentlig gene for sejlads eller fiskeri, jf. lov om tillæg til strandingslov. Denne lov må ikke forveksles med strandingsloven.

Tillæg til strandingslov er ikke gældende for Færøerne, og i de tilfælde, hvor spørgsmålene ikke er reguleret af anden lovgivning, reguleres de af Chr.V's Norske lov og rets sædvane.

Imidlertid er en række beslægtede områder overtaget, fx bjærgning af vrag, som er sunket i havne, opfiskning af ankre, ankertove og andet skibsredskab m.m. og politiets pligter i strandingstilfælde.

For at der ikke skal være tvivl om, hvad der er overtaget, finder Søfartsstyrelsen, at det bør bekræftes, at de færøske myndigheder overtager alle spørgsmål vedrørende vrag i færøske farvande. Ønsker Færøerne at tilslutte sig vragkonventionen, vil det dog være Danmark ved Udenrigsministeriet, som skal foranledige fjernelse af det danske ratifikationsforbehold om, at konventionen ikke gælder for Færøerne. Søfartsstyrelsen kan naturligvis være behjælpelig med kontakten til Udenrigsministeriet om dette.

**7. Ejde Loranstation**

Loran-C stationen på Ejde blev lukket ved udgangen af 2015, da aftalen mellem Søfartsstyrelsen og det franske Direktorat for Maritime Anliggender (DMA) ikke blev forlænget.

Loranmasten er endeligt afmonteret i 2018, og der er gennemført sanering og oprydningsarbejde i forbindelse med nedlæggelsen.